

DINKO KOVAČIĆ

Gliptoteka HAZU / Galerija II. i Galerija III.
6. - 30. studeni 2014.

životopis

Dinko Kovačić rođen je u Splitu 1938. godine. Gimnaziju je završio u Splitu 1957. godine. Arhitektonski fakultet završio u Zagrebu 1963. god. Radi u arhitektonskim biroima Tehnogradnja i Lavčević od 1994. godine. Od 1994. do 1999. godine radio je kao profesor na Arhitektonskom fakultetu u Zagrebu. Bio je voditelj ljetne škole arhitekture u Bolu od 1995. do 2010. godine u organizaciji Arhitektonskog fakulteta u Zagrebu.

Za svoj rad primio je niz javnih priznanja i nagrada. Redoviti član HAZU postaje 2006. godine.

nakladnik Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti - Gliptoteka **za nakladnika** akademik Pavao Rudan glavni tajnik **suradne ustanove** Gliptoteka i Hrvatski muzej arhitekture **tekst** akademik Dinko Kovačić **likovna postava izložbe** Krešimir Borzić ovl. arhitekt i akademik Dinko Kovačić **fotografija** Damir Fabijanić, Dinko Kovačić, Aleksandar Kukec, Asja Lujčić, Branko Ostojić, Ivo Pervan, Ante Verzottti, Damir Kalogjera, Krešimir Borzić **fotografija na naslovnici** Egon Hreljanović **grafičko oblikovanje** Viktor Popović **financijska potpora** Ministarstvo kulture RH, Grad Zagreb, Grad Split, Orbico grupa d.o.o., Privredna banka Zagreb, Adris grupa **posebna zahvala na razumijevanju, suradnji i potpori** g. Branku Rogliču

01	02	03	04	11
			05	
	06	08	09	
	07		10	

01
Stambena ulica Braće Borozan (koautor M. Zorić)
Split, 1973.

02
Opskrbni centar,
ulica Dinka Šimunovića
Split, 1977.

03
Hotel Bretanide
Bol / Brač, 1986.

04
Osnovna škola
Žrnovnica, 1985./1990.

05
Srednjoškolski centar
Split, 1992.

06
Obiteljska kuća Stupalo
Split, 2000.

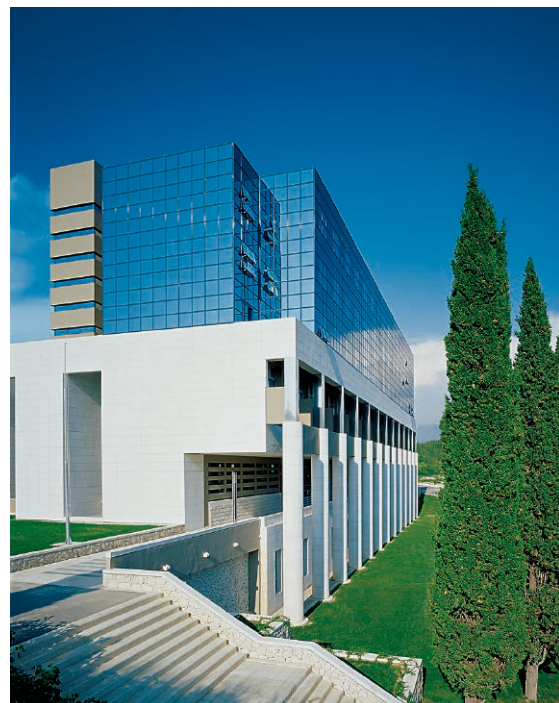
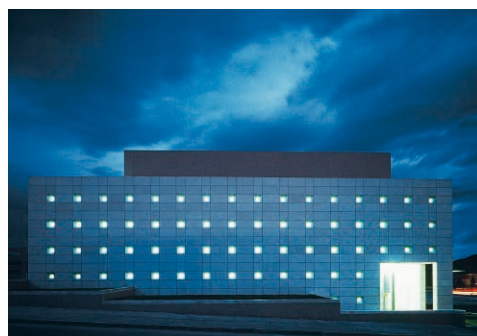
07
Komerrijalno distribucijski
centar Tvornice duhana
Rovinj
Split, 2001.

08
Ekonomski fakultet
Split, 2001.

09
Stambeni objekt
Rovinj, 2007.

10
Obiteljska kuća Vučević
Split, 2007.

11
Groblje Drenova
Rijeka, 2007.

DINKO KOVAČIĆ

Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti
Gliptoteka / 6. - 30. studeni 2014.

TRAŽIO SAM DOGOVOR I MJERU, DOGOVOR IZMEĐU SUVREMENOSTI I TRADICIJE I MJERU IZMEĐU ZADOVOLJSTVA I SREĆE

Akademik Dinko Kovačić
U Splitu, listopad 2014.

Proces projektiranja, svaki put ispočetka, doživljavam kao putovanje u nepoznato. Baš uzbudljivo. Radost iščekivanja. Značilo bi to u najkraćem prebiranja po tisuću pitanja, iznalaženje što boljih odgovora te uspostavljanje niza dogovora među njima. Podijelio bih ja taj proces u tri dijela. Najprije znanje, pa uvjerenje, koje transformira u oduševljenje. Oduševljenje, to jedino stanje iz kojega smijemo djelovati. Prećacem se do cilja ne stiže.

Specijalizaciju u arhitekturi ne priznajem. To je vještina, nagomilano znanje, koje priječi uzlet u onaj čudesni svijet oduševljenja.

Izuzetan i odgovoran zadatak. I opet mjeriti mjeru. Da li naguravati neprimjerene, prostoru nepoznate, sadržaje u ime očuvanja, zar i to

nije oblik nasilja? Treba biti selektivan i mudar, jer ako su kuće kao i ljudi, zajednički su im životi i zajedničke su im sudbine, pa zar i one nemaju pravo na dostojanstvenu smrt?

Ni svaki čovjek ni svaka kuća nisu povijest. Očuvanje baštine ne podrazumijeva konzervirati. Pitam se: “Je li punjeni golub ptica?” Mislim i znam – punjeni golub nije ptica. Samo dosljednom pristojnošću, dosljednom suvremenošću i nadasve poštovanjem, može se odgovoriti čak najsuptilnijim zahtjevima i mjesta i vremena.

Vrijeme je ovo profita. Vrijeme je uznapredovalog otuđenja, izbljedjelih odnosa među ljudima. Danas žive surogati, a izgancana će površina lako zamijeniti suštinu.

Vrijeme je kad pohlepna svijest zanemaruje potrebe suptilne podsvijesti. Vrijeme je oporih činjenica, rekao bih, život je to bez iluzija, vila i patuljaka, kad jeftino zadovoljstvo može nadomjestiti sreću.

Ovo vrijeme zateklo je neke ljude etički i moralno nespremne. Funkcioniraju po rubu pravnih i moralnih normi. Njihove nabujale financijske mogućnosti nadilaze kvalitetu njihovih želja. Život im postaje parada, a kuća pozornica. Sfera je to objesti. „Žuti“ ljudi. Gledam ih i katkad ne znam jesu li oni uistinu ljudi ili su samo zabilježeno vrijeme.

Za takve su sve naše kulturne, povijesne ili ambijentalne vrijednosti samo sirovina.

Trag mene u njima najvrjednije je što sam napravio u životu, a poštovanjem i tako prisutnom zahvalnošću oni to potvrđuju.

Prigodom neke moje nagrade primio sam puno telegrama. Jednoga sam izdvojio. Pisalo je: “Iskrene čestitke. Vaši ponosi i proizužeci.” Tako su se potpisali moji bivši studenti i to mi je najveća nagrada. Puno im hvala. Upozorio sam ih da u ime osobne promocije ne rasipaju tuđi novac, nadasve da se ne poigravaju tuđim sudbinama.

Upozorio sam ih: “Ne crtaj blagovaonicu, crtaj ručak”, jer kuća mora biti sama po sebi uputa za korištenje.

Upozorio sam ih da je svjesna koruptivnost savjesti pogubna za arhitekturu. I još, da je proizvodnja radosti najvažnija proizvodnja na svijetu.

Prepoznato je fatalno otuđenje. Otuđenje kao posljedica izbljedjelih odnosa među ljudima. U poštanskim sandučićima jednoga nebode-ra osvanulo je pismo: “Živim na šesnaestom katu, star sam, molim vas dođite me posjetiti.

[Split 3].” Taj vapaj bio je alarm i upozorenje arhitektima da im je zadaća prostorom poticati odnose među ljudima. One u obitelji, u susjedstvu, pa i one u gradu. Ne zaboravimo da su sve naše ljudske vrijednosti čak i mjerljive samo količinom i kakvoćom naših odnosa i da vrijedimo onoliko koliko nas ima u drugim ljudima.

I opet isti pojam za potpuno različite namjene. — Potreba za istinskim odmorom (kako reče Neruda: “...Hoću odmor od kamena i vune”) — Potreba za pokazivanjem, nastupom i paradom Zavičajnost ili univerzalnost, materijalno ili duhovno. Kako naći dogovor i mjeru? Dogovor i pomirenje između suvremenosti i tradicije. Dakle točno odmjerenu mjeru između prostog internacionalizma i patetičnog regionalizma. Internacionalizam vodi k prostoj bezličnosti, a regionalizam nas lako zavede, pa onda odvede u arhitektonski kič. Taj fatalni kič, koji svojom razgradbenom ulogom stoji spram nadgradbene uloge istinske umjetnosti.

Dogovor između inzistirane ljepote, koju nalaže pet zvjezdica, sa skladnim šarmom dobrog starog zavičaja.

Dogovor ili kako uvjeriti maslinu da će zajedno s ljepoticama i betonom (moto mojega projekta za hotel Bretanide u Bolu bio je: “Maslina je betonu obećala da će rasti ravno.”).

Dogovor ili kako uskladiti otmjenost prostora najviše kategorije s lakoćom toplog, ludog, okruglog ljeta.

Dogovor između suštine odmora i glamura pozornice.

Dogovor između zadovoljstva i sreće.

Jedna djevojčica u zadaći na temu“Moja škola” napisala je: “Napišite na ulazu sretno, kao rudarima kad ulaze u rudnik.” Kakva teška optužba i upozorenje.

Na jednom mojem predavanju, dok je na platnu bio moj Ekonomski fakultet, jedan čovjek zapita: “Od čega su napravljene Vaše kuće?”. Odgovorio sam:“Od kamena, betona, stakla”, i nastavio sam, “od mladića, od djevojaka, i osmijeh je materijal kojim ja gradim kuću.”

Kao definicija. Tada mi je postalo jasno čime sam se bavio čitav život.

Ceremonija pogreba. Rastanak ili pozdrav? Prostoru za tugu zadaća je podržati svečanost trenutka i dostojanstvo događanja. Od ceremonijalnih prostora na groblju baš to očekujemo, podršku tom suptilnom raspoloženju trenutka, kada će se raslojiti čovjek. Kada će bezvrijedno tijelo zemlji, duša će, vjerujemo, nebu, a Čovjek? Čovjek se nastavlja u ljudima, u ljubavima, u prijateljstvu i u svima koji su prisutnošću sagradili raskoš ceremonije.

Znam da se ne može arhitekturom mijenjati svijet, ali jednako tako znam da na putu prema sreći arhitektura odrađuje važnu dionicu. I još znam da ljudi, družeći se s prostorom, postaju bolji. Na nama, arhitektima je, da htijenjem, znanjem i savješću podržavamo to prijateljstvo. Jedna studentica mi je pričala o klaviru i reče: “Klavir stoji crn i nijem u kutu sobe sve dok mu ne priđe kvalitetno pripremljen čovjek. U tom trenutku nastaje glazba.” Pomislio sam: “Ne stanuje glazba u klaviru, kao što ni pjesma nije u odštampanim slovima knjige.” Sada znam da su glazba i pjesma, a dodat ću još, i arhitektura, čuda koja nastaju tek u trenutku kvalitetnoga spoja. Baš to zajedništvo čovjeka i prostora nadilazi sve potrebe i funkcije i forme. Postaje život. Pa je to zajedništvo jedini program za svaku arhitekturu.

Mala kuća ispod drveća na jezeru.

od krova se diže dim.

Nema li dima, kako bi tužne bile

kuća, drveće i jezero.

— Bertolt Brecht

